

prevalence and Causes of Tendency to Cigarette and Water Pipe Smoking among Male and Female Physical Education Students in University of Kurdistan

Rahimzadeh M ^{*1}, Rastegar H², Fazel Kalkhoran J³

1. Msc student of physical education, Faculty of physical education & sport sciences, University of Tehran, Tehran, Iran

2. Ph.D. student of Exercise Physiology, Faculty of physical education & sport sciences, University of Guilan, Rasht, Iran

3. Assistant professor of physical education, Faculty of physical education & sport sciences, University of Tehran, Tehran, Iran

* *Corresponding author*. Tel: +989365456009, Fax: +982188351743, E-mail: mehdirahimzadeh52@gmail.com

Received: Mar 5, 2015 Accepted: Jan 7, 2016

ABSTRACT

Background & objectives: The cigarette and water pipe smoking is a public health problem. Many studies have been performed on prevalence of cigarette and water pipe smoking and its related factors. But in few studies the frequency and causes of tendency to cigarette and water pipe smoking among physical education students have been discussed. The purpose of this study was to evaluate the frequency and causes of tendency to cigarette and water pipe smoking in male and female physical education students in University of Kurdistan.

Methods: This descriptive and cross-sectional study was done on physical education students of the University of Kurdistan (128 male and 160 female) by standard questionnaire of PDUQ (Prevalence of Drug Use Questionnaire) using stratified random sampling method in 2013-2014 academic year. Data analysis was done by descriptive and inferential statistics including Kolmogorov–Smirnov and T tests at significance level of $p < 0.05$ using SPSS version 17.

Results: Results showed that the respective rates of cigarette and water pipe consumption were 25 and 17.2 % for male and 11.25 and 7.5% for female students. In addition cigarette and water pipe smoking rates were significantly higher in male than female students ($p < 0.001$). The most important causes of proneness to cigarette and water pipe smoking in male and female students were sincerely relationships with friends who were smoker and recreation and fun, respectively.

Conclusion: The most important causes of proneness to cigarette and water pipe smoking in male and female students were identified as sincerely relationships with friends who were smoker and recreation and fun, respectively. Therefore, implementing educational programs and scientific field visits at university level seems necessary in order to prevent cigarette and water pipe smoking.

Keywords: Cigarette; Water Pipe; Physical Education Students.

بررسی فراوانی مصرف و علل گرایش به مصرف سیگار و قلیان در بین دانشجویان پسر و دختر تربیت بدنی دانشگاه کردستان

مهدی رحیم زاده^{۱*}، رستگار حسینی^۲، جمال فاضل کلخوران^۳

۱. دانشجوی کارشناسی ارشد تربیت بدنی و علوم ورزشی، دانشکده تربیت بدنی و علوم ورزشی، دانشگاه تهران، ایران ۲. دانشجوی دکترای فیزیولوژی ورزشی، دانشکده تربیت بدنی و علوم ورزشی، دانشگاه گیلان، رشت، ایران ۳. استادیار تربیت بدنی و علوم ورزشی، دانشکده تربیت بدنی و علوم ورزشی، دانشگاه تهران، تهران، ایران
* نویسنده مسئول، تلفن: ۰۹۳۶۵۴۵۶۰۰۹، فکس: ۰۲۱ ۸۸۳۵۱۷۴۳، ایمیل: mehdirazadeh52@gmail.com

چکیده

زمینه و هدف: مصرف سیگار و قلیان از مشکلات بهداشت عمومی به شمار می‌رود. تحقیقات متعددی در زمینه شیوع مصرف سیگار، قلیان و عوامل مرتبط با آن انجام شده است. اما در پژوهش‌های اندکی به بررسی استعمال و علل گرایش به مصرف سیگار و قلیان در بین دانشجویان تربیت بدنی پرداخته شده است. لذا هدف پژوهش حاضر، بررسی فراوانی مصرف و علل گرایش به مصرف سیگار و قلیان در بین دانشجویان پسر و دختر تربیت بدنی دانشگاه کردستان می‌باشد. **روش کار:** این مطالعه به صورت توصیفی- مقطعی به روش تصادفی طبقه بندی شده و با استفاده از پرسشنامه استاندارد PDUQ^۱ بر روی جمعیت دانشجویان تربیت بدنی دانشگاه کردستان (۱۲۸ نفر پسر و ۱۶۰ نفر دختر) در سال تحصیلی ۹۳-۱۳۹۲ انجام گردید. برای تحلیل داده‌ها از SPSS-17 استفاده شد و با بکارگیری روش‌های آمار توصیفی و استنباطی شامل کلموگراف اسمیرنوف و T-test در سطح معنی‌داری $p < 0/05$ مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت. **یافته‌ها:** نتایج نشان داد که میزان مصرف سیگار و قلیان در بین دانشجویان تربیت بدنی پسر به ترتیب شامل ۲۵ و ۱۷/۲ درصد و در بین دانشجویان دختر تربیت بدنی به ترتیب شامل ۱۱/۲۵ و ۷/۵ درصد بوده است. همچنین مصرف سیگار و قلیان در پسران بیشتر از دختران بود و این اختلاف از لحاظ آماری معنی‌دار می‌باشد ($p < 0/001$). **نتیجه‌گیری:** مهم‌ترین دلایل بالا بودن مصرف سیگار و قلیان در این مطالعه در گروه پسران ارتباط صمیمانه با دوستان سیگاری و در گروه دختران تفریح و سرگرمی بود، بنابراین ضرورت اجرای برنامه‌های آموزشی مناسب، برگزاری مسابقات متنوع ورزشی و نیز اردوهای علمی و سیاحتی مفید در سطح دانشگاه به منظور پیشگیری از مصرف سیگار و قلیان منطقی به نظر می‌رسد.

واژه‌های کلیدی: سیگار، قلیان، دانشجویان تربیت بدنی

پذیرش: ۹۴/۱۰/۱۷

دریافت: ۹۳/۱۲/۱۴

مقدمه

سیگاری در دنیا ۸۰٪ آنها در کشورهای کم‌درآمدند و یا درآمد متوسط دارند، زندگی می‌کنند (۲). سهم کشورهای درحال توسعه از استعمال دخانیات معادل ۷۰٪ کل مصرف دخانیات جهان است. در بررسی‌ها ۲۸/۷٪ سیگاری‌ها در رده سنی ۱۸ تا ۲۴ سال بوده‌اند که بیشترین قشر دانشجویی در همین رده سنی هستند (۳). اعتیاد به

مصرف دخانیات به عنوان یکی از عوامل خطرزا و افزایش دهنده بار کلی بیماری‌ها در دنیا به خصوص در ارتباط با بیماری‌های مزمن و غیرواگیری چون بیماری‌های قلبی عروقی، تنفسی، سرطان و سکتة مغزی مطرح است (۱). از بین ۱/۱ میلیارد نفر

¹ Prevalence of Drug Use Questionnaire

سیگار علاوه بر عوارض جسمانی و روانی در فرد، سلامت جامعه را از نظر فرهنگی، اجتماعی، اقتصادی و سیاسی نیز مورد تهدید قرار می‌دهد (۴). از سوی دیگر مصرف قلیان در بسیاری از کشورهای جهان به خصوص در خاورمیانه و آفریقا رواج دارد. امروزه به نظر می‌رسد این پدیده به طور شگفت‌انگیزی احیا شده و بین جوانان محبوبیت یافته است و به طرز چشمگیر و قابل توجهی، مصرف آن در دختران و زنان نیز دیده می‌شود (۵.۶). مطالعات انجام شده در مورد مضرات مصرف قلیان، افزایش خطر ابتلا به سرطان دهان، معده، مری، ریه، کاهش عملکرد دستگاه تنفسی و کاهش باروری را نشان داده‌اند. همچنین مصرف‌کنندگان قلیان در مقایسه با غیرمصرف‌کنندگان میزان بیشتری از کربوکسی هموگلوبین را در خود نشان داده‌اند (۷).

پریماک و همکاران گزارش کردند که دانشجویان ورزشکار دانشگاه آمریکا نسبت به دانشجویان غیرورزشکار خود، عادت بیشتری به مصرف قلیان دارند (۸). در مطالعه‌ای دیگر بر روی دانشجویان مالزی نشان داد که ۹٪ از دانشجویان مصرف سیگار داشتند به طوری که ۸۸٪ آنان قبل از ورود به دانشگاه به این کار مبادرت داشته‌اند و ۲۸٪ آنها بیش از ۱۰ نخ سیگار در روز امتحان می‌کردند. عوامل اجتماعی و تبلیغات از مهم‌ترین دلایل استعمال سیگار آنها بوده است (۹). در مطالعه‌ای در یاسوج مشخص گردید فقط ۱۵/۶٪ از دانشجویان سیگار، ۲/۹٪ سیگار و قلیان، ۱/۵٪ سیگار و پیپ، ۹٪ هر سه مورد (سیگار، قلیان و پیپ) و ۹٪ فقط قلیان استعمال می‌نمودند و علل گرایش به سیگار را به ترتیب حس کنجکاوی، تفریح و سرگرمی و معاشرت با افراد سیگاری ذکر نمودند (۱۰). علاوه بر این، در پژوهشی دیگر که بر روی ورزشکاران شهر اردبیل انجام شد نتایج نشان داد که ۱۴/۷٪ از آنان جز مصرف‌کنندگان عادی و ۱۰/۵٪ نیز از مصرف‌کنندگان تفریحی قلیان بودند و اغلب از آثار مخرب مصرف قلیان بر

عملکردهای ورزشی خود بی‌اطلاع بودند (۱۱). یافته‌های مطالعه حسن‌زاده و همکاران نشان داد ۱۰/۹٪ از دانشجویان سیگاری هستند (۱/۹٪ خانم‌ها و ۱۵/۴۵٪ آقایان) (۱۲). در مطالعه رضوی و همکاران کسب آرامش، نارضایتی از زندگی، رفع خستگی، اصرار دوستان و خویشان، بیکاری، وقت‌گذرانی و سرگرمی، دوری از خانواده، علاقه شخصی و کسب لذت، خودنمایی، اعلام استقلال و تقلید از عوامل گرایش به مصرف سیگار ذکر شده است در این میان نقش دوست در این زمینه به عنوان یک محرک قوی تشخیص داده شده است (۱۳).

به نظر می‌رسد مصرف سیگار در بین گروه‌های مختلف جامعه از جمله دانشجویان افزایش پیدا کرده است و این مسأله به عنوان یک آسیب فرهنگی و اجتماعی، سلامت جوانان را مورد تهدید قرار می‌دهد. در کل به نظر می‌رسد اولویت اول در مبارزه با استعمال دخانیات، برنامه‌ریزی برای آموزش نوجوانان در مدارس، دانشگاه‌ها، پادگان‌ها و... است اما قبل از برنامه‌ریزی در هر کاری، ابتدا بایستی وضعیت رفتاری افراد نسبت به آن مسأله مشخص گردد. بنابراین اجرای طرح‌های تحقیقاتی جهت دست‌یابی به شناخت وضعیت اپیدمیولوژیک این مشکل و بهره‌گیری مناسب از آن جهت تدوین استراتژی مؤثر برای مبارزه با استعمال دخانیات ضروری می‌باشد و از آنجا که جوانان قشر پویای هر جامعه‌ای را تشکیل می‌دهند، با توجه به جوان بودن جمعیت کشور و نقشی که دانشجویان تربیت بدنی به عنوان پیام‌آور سلامتی در جامعه دارند، محققین در مطالعه حاضر بر آن شدند با توجه به افزایش تمایل به مصرف اینگونه از مواد دخانی همراه به مضرات آن برای سلامتی به بررسی فراوانی مصرف و علل گرایش به مصرف سیگار و قلیان در دانشجویان پسر و دختر تربیت بدنی دانشگاه کردستان بپردازند.

روش کار

این مطالعه به روش توصیفی- مقطعی در بین کلیه دانشجویان دختر و پسر تربیت بدنی شاغل به تحصیل در نیمسال تحصیلی ۹۳-۱۳۹۲ در دانشگاه کردستان انجام شد. بر اساس جدول اودینسکی نسبت به تعداد دانشجویان در آن رشته، ۲۸۸ نفر آزمودنی تربیت بدنی (۱۲۸ نفر دانشجوی پسر و ۱۶۰ نفر دانشجوی دختر) انتخاب شدند. برای جمع آوری داده‌ها، پرسشنامه‌ای در اختیار دانشجویان گذاشته شد تا بدون ثبت نام و نام خانوادگی به تکمیل آن اقدام کنند. در ابتدا برای آنها در مورد هدف اجرای تحقیق و نحوه تکمیل پرسشنامه توضیح داده شد و بر محرمانه بودن اطلاعات ثبت شده در پرسشنامه و اهمیت پاسخ صادقانه آنان تأکید گردید و از دانشجویان درخواست شد در صورت تمایل^۱ پرسشنامه شیوع شناسی مصرف مواد را تکمیل کنند. برای تهیه پرسشنامه ابتدا پرسشنامه شیوع مصرف مواد پریماک و همکاران ترجمه شد (۸)، پس از ترجمه برخی از سوال‌های آن با نظرخواهی از متخصصین، تعدیل و روایی صوری آن تأیید شد و پایایی آن توسط آزمون آلفای کرونباخ (۰/۸۱) بدست آمد. پایایی این پرسشنامه در داخل کشور توسط طارمیان، بوالهروی و پیروی (۱۳۸۵) تأیید شد که این مقیاس با روش آلفای کرونباخ برابر با ۰/۸۲ گزارش گردید (۱۴) و روایی محتوای پرسشنامه نیز از سوی متخصصان اعتیاد مورد تأیید قرار گرفته است (۱۵، ۱۴). پس از تکمیل پرسشنامه‌ها توسط دانشجویان اطلاعات با استفاده از SPSS-17 با بکارگیری روش‌های آمار توصیفی و استنباطی مناسب شامل کلموگراف اسمیرنف و t-test در سطح معناداری $p < 0/05$ مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

یافته‌ها

میزان مصرف سیگار و قلیان در بین دانشجویان پسر تربیت بدنی به ترتیب ۲۵ و ۱۷/۲ درصد، و در بین دانشجویان دختر تربیت بدنی به ترتیب ۱۱/۲۵ و ۷/۵ درصد بوده است (جدول ۱).

جدول ۱. میزان مصرف سیگار و قلیان در بین دانشجویان پسر و دختر تربیت بدنی دانشگاه کردستان

وضعیت مصرف سیگار و قلیان	فراوانی	
	تعداد	درصد
پسر سیگاری	۳۲	۲۵
پسر قلیانی	۲۲	۱۷/۲
جمع کل	۵۴ نفر	۴۲/۲٪
دختر سیگاری	۱۸	۱۱/۲۵
دختر قلیانی	۱۲	۷/۵
جمع کل	۳۰ نفر	۱۸/۷۵٪

در مطالعه حاضر نتایج نشان داد که مصرف سیگار و قلیان در پسران ۴۲/۲٪ و در دختران ۱۸/۷۵٪ بود که این میزان در پسران بیشتر از دختران بود و این اختلاف از لحاظ آماری معنی‌دار می‌باشد ($p < 0/001$). از مهم‌ترین علل گرایش به مصرف سیگار و قلیان در بین دانشجویان پسر تربیت بدنی دانشگاه کردستان به ترتیب ارتباط صمیمانه با دوستان سیگاری و قلیانی ۴۰/۷۴٪، تفریح و سرگرمی ۲۵/۹۲٪، علاقه به مصرف سیگار و قلیان ۱۴/۸۲٪، ارضای نیازهای درونی و کسب لذت ۱۴/۸۲٪ و دوری از خانواده ۳/۷٪ عنوان شد (جدول ۲). همچنین از مهم‌ترین علل گرایش به مصرف در بین دانشجویان دختر تربیت بدنی دانشگاه کردستان نیز به ترتیب، تفریح و سرگرمی ۴۰٪، ارضای نیازهای درونی و کسب لذت ۲۶/۶۷٪، دوری از خانواده ۱۳/۳۳٪، علاقه به مصرف سیگار و قلیان ۱۳/۳۳٪ و ارتباط صمیمانه با دوستان سیگاری و قلیانی ۶/۶۷٪ عنوان شد (جدول ۳).

¹ Passive Consent

جدول ۲. علل گرایش به مصرف سیگار و قلیان در بین دانشجویان پسر تربیت بدنی دانشگاه کردستان

فراوانی		علل گرایش به مصرف سیگار و قلیان
تعداد	درصد	
۲۲	۴۰/۷۴	ارتباط صمیمانه با دوستان سیگاری و قلیانی
۱۴	۲۵/۹۲	تفریح و سرگرمی
۸	۱۴/۸۲	علاقه به مصرف سیگار و قلیان
۸	۱۴/۸۲	ارضای نیازهای درونی و کسب لذت
۲	۳/۷	دوری از خانواده
۵۴ نفر	٪۱۰۰	جمع کل

جدول ۳. علل گرایش به مصرف سیگار و قلیان در بین دانشجویان دختر تربیت بدنی دانشگاه کردستان

فراوانی		علل گرایش به مصرف سیگار و قلیان
تعداد	درصد	
۱۲	۴۰	تفریح و سرگرمی
۸	۲۶/۶۷	ارضای نیازهای درونی و کسب لذت
۴	۱۳/۳۳	دوری از خانواده
۴	۱۳/۳۳	علاقه به مصرف سیگار و قلیان
۲	۶/۶۷	ارتباط صمیمانه با دوستان سیگاری و قلیانی
۳۰ نفر	٪۱۰۰	جمع کل

بحث

هدف تحقیق حاضر بررسی فراوانی مصرف و علل گرایش به مصرف سیگار و قلیان در بین دانشجویان پسر و دختر تربیت بدنی دانشگاه کردستان بود. در گزارش موسسه وابسته به سازمان بهداشت جهانی (WHO) شیوع مصرف سیگار و قلیان در ایران بین جوانان ۱۵ تا ۱۹ ساله، ۱۰/۵٪ در پسران و ۷٪ در دختران ذکر شده است (۳). در مطالعه حاضر شیوع مصرف سیگار و قلیان در پسران به ترتیب ۲۵٪ و ۱۷/۲٪ و در دختران به ترتیب ۱۱/۲۵٪ و ۷/۵٪ تعیین شد که بسیار بیشتر از درصد به دست آمده در میان دانشجویان علوم پزشکی شیراز (۹/۱٪) و اردبیل (۷/۴٪) می‌باشد (۱۶، ۱۷). از دلایل بالا بودن شیوع مصرف در مطالعه حاضر نسبت به سایر مطالعات می‌توان به تفاوت شرایط فرهنگی، غیربومی بودن اکثر دانشجویان، نظارت غیرمستقیم خانواده‌ها

بر آنها، شب نشینی‌های آزادانه در خانه‌های مجردی در مقایسه با منزل پدری و یا خوابگاه دانشجویی و شرایط اقلیمی و آب‌وهوایی اشاره کرد.

در ارتباط با تأثیر جنسیت در گرایش به مصرف سیگار، مطالعه‌ای که توسط نخایی و همکاران انجام شد، نشان داد که مرد بودن ۲/۸ برابر استعمال گرایش به مصرف سیگار را افزایش می‌دهد (۱۸)، که مشابه نتیجه بدست آمده در پژوهش حاضر است. در مطالعه حاضر، اختلاف معناداری در بین دختران و پسران در شیوع مصرف سیگار و قلیان مشاهده گردید. همچنین در بررسی که توسط مجیدی‌پور و همکاران در بین دانشجویان علوم پزشکی اردبیل انجام شد، ۱/۲٪ دختران سیگاری بودند (۱۷)، این میزان در مطالعه توکلی‌زاده و همکاران نیز ۱/۷٪ گزارش شد (۱۹). مصرف کمتر سیگار و قلیان در دانشجویان دختر ایرانی احتمالاً به دلیل قبح اجتماعی در خصوص سیگار کشیدن خانم‌ها در انظار عمومی باشد (۱۶-۱۹). در زمینه علل گرایش به مصرف سیگار و قلیان نیز می‌توان گفت که اغلب علل بدست آمده از این بررسی با یافته‌های تحقیقات دیگر مشابه (۵، ۲۲، ۲۳) است، اما ارتباط صمیمانه با دوستان سیگاری، تفریح و سرگرمی، علاقه به مصرف سیگار و قلیان، ارضای نیازهای درونی و کسب لذت و دوری از خانواده از علل عمده گرایش به مصرف ذکر شد و این امر نشان می‌دهد که علل گرایش به مصرف سیگار و قلیان در بین دانشجویان تا حدود زیادی مشترک می‌باشد و نیاز به اقدامات یکسانی دارد. فلائی^۱ و همکاران نشان داده‌اند داشتن دوستان سیگاری و والدین سیگاری پیش‌بینی کننده تجربه کردن سیگار محسوب می‌شوند (۲۰). موسوی و همکاران در مطالعه‌ای عدم ارتباط صمیمانه در خانواده، عدم وجود بزرگسال سالم به عنوان الگو، استرس خانوادگی زیاد، انگیزه‌های شغلی ضعیف و آینده مشوش را از علل گرایش به مصرف سیگار

¹ Flay

ذکر کردند (۲۱). به نظر می‌رسد که تأکید خانواده و مسئولان آموزش و پرورش و مؤسسات آموزش عالی برای انتخاب دوستان غیرسیگاری در هنگام دوست‌یابی و بیان ویژگی‌ها و مشخصات یک دوست خوب و توجیه دانشجویان در بدو ورود به دانشگاه توسط مسئولین فرهنگی و دانشجویی دانشگاه کمک‌کننده باشد. به علاوه با مجهز کردن محل سکونت دانشجویان به خدمات رایانه‌ای و اینترنتی، کتابخانه، نمازخانه، سالن مطالعه، تجهیزات ورزشی و نیز با برگزاری مسابقات در زمینه‌های مختلف اوقات دانشجویان را پر کرد و دانشجویان را به محیط خوابگاه و درس و تحقیق بیشتر تشویق و ترغیب کرد.

نتیجه‌گیری

این مطالعه نشان داد که میزان شیوع مصرف سیگار و قلیان در میان دانشجویان دختر و پسر تربیت بدنی

دانشگاه کردستان نسبتاً بالا است و با توجه به اهمیت نقش دانشجویان تربیت بدنی که خود پیام‌آوران سلامتی در جامعه هستند، حتی شیوع پایین نیز مورد توجه است. با بررسی‌های انجام شده مهم‌ترین علت به مصرف سیگار و قلیان در پسران ارتباط صمیمانه با دوستان سیگاری و در دختران تفریح و سرگرمی بود. گنجاندن موضوع سیگار در محتوای دروس رشته‌های دانشگاهی و آموزش رسمی آن، آموزش همگانی توسط رسانه‌های جمعی، راهنمایی والدین، توجه به غیربومی بودن دانشجویان و تأمین رفاه آنان، کمک گرفتن از دانشجویان در برنامه‌ریزی‌های مبارزه با سیگار، برگزاری مسابقات ورزشی و نیز اردوهای علمی و سیاحتی مفید بستری را برای دانشجویان به منظور روی آوردن به دوستی‌ها و رفتارهای سالم می‌توان مهیا نمود.

References

- 1-Haenle MM, Brockmann OS, Kron M, Bertling U, Mason AR, Steinbach G, et al. Overweight, physical activity, tobacco and alcohol consumption in a cross-sectional random sample of German adults. *BMC Public Health*. 2006; 6:233.
- 2-Cox HS, Joanne WW, Maximilian PC, Courten MP, Chitson P, Tuomilehto J, et al. Decreasing prevalence of cigarette smoking in the middle income country of Mauritius: questionnaire survey. *Br Med J*. 2000; 321:345-9
- 3-Schultz H. Tobacco or health: A global status report *Ann Saudi Med*. 1998;18(2): 195.
- 4-Al-Haqwi A, Tamim H, Asery A. Knowledge, attitude and practice of tobacco smoking by medical students in Riyadh, Saudi Arabia. *Ann Thoracic Med*. 2010;5:145-8
- 5-Ansari R, Khosravi AR, Mokhtari MR. Prevalence and causes of tendency to cigarette smoking among medical Students. *Journal of Semnan University of Medical Sciences & Health Services* 2007; 1(29):21-26 [In Persian].
- 6-Asfar T, Ward KD, Eissenberg T, Maziak W. Comparison of patterns of use, beliefs, and attitudes related to water pipe between beginning and established smokers. *BMC Public Health*. 2005; 5: 19.
- 7-Barbouni A, Hadjichristodoulou C, Merakou K, Antoniadou E, Kourea K, Miloni E, et al. Tobacco Use, Exposure to Secondhand Smoke, and Cessation Counseling Among Health Professions Students: Greek Data from the Global Health Professions Student Survey (GHPSS). *Int. J. Environ. Res. Public Health*. 2012, 9, 331-342
- 8-Primack B, Fertman C, Rice K, Adachi-Mejia AM, Fine MJ. Water pipe and cigarette smoking among college athletes in the United States. *J Adolesc Health*. 2010; 46(1):45-51
- 9- Reed MB, Wang R, Shillington AM, Clapp JD, Lange JE. The relationship between alcohol use and cigarette smoking in a sample of undergraduate college student. *Addictive Behaviors*. 2007; 32(3): 449-64

- 10-Hashemi SN. The prevalence of cigarette smoking in male students at Yasuj University of Medical Sciences. *Armaghane-Danesh, Journal of Yasuj University of Medical Sciences*. 2001; 23(6):43-47 [In Persian].
- 11-Nakhostin-Roohi B, Valizadeh S. Worrysome prevalence of water pipe smoking among athletes. *Med Sport*. 2001; 23(6): 43-7.
- 12- Hassanzadeh M, Zabihi F. Factors of effective in cigarette smoking in medical students, well-being. *Journal of Raze-Behzistan*. 2002; 19: 7-10.
- 13-Razavi SM. The earliest Age, place and recommendation and most important motivation for cigarette smoking in city of Yazd. *Journal of Yazd University of Medical Sciences and Health Services Shahid Sadoughi*. 2001; 8(1): 12-17.
- 14-Taremi F, Bolhari J, Pairavi H, Ghazi-Tabatabaie M. The prevalence of drug abuse among university students in Tehran. *Iran J Psychology*. 2008; 4(13): 335-42.
- 15-Mayhew K, Flay B, Mott J. Stages in the development of adolescent smoking. *Drug Alcohol Depend*. 2000; 59:61-81.
- 16-Afrasiabi Far A, Derakhshan A, Sadeghi-Hassanabadi A, Rajaeifard AR. A survey of cigarette smoking tendency and its associated causes among students of Shiraz University of Medical Sciences, 1998. *Armaghane-Danesh, Journal of Yasuj University of Medical Sciences* 2000; 19(5):42-48.
- 17-Majidpour A, Hamidzadeh-Arbaby Y, Abbasgholizadeh N, Salehy S. Prevalence and causes of tendency to cigarette smoking among students in Ardabil University of Medical Sciences. *Journal of Ardabil University of Medical Sciences & Health Services*. 2005; 3(5):266-70.
- 18-Nakhaee N, Divsalar K, Bahreinifar S. Prevalence and factors associated with cigarette smoking among university students: A study from Iran. *Asia Pac J Public Health*. 2009; 24:125-29.
- 19-Tavakkoli-Zadeh J, Ghahramani M, Moghiman M. The survey of stressful events on smoked and non-smoked early adults of Gonabad city. *Ofogh-e-Danesh, Journal of Gonabad University of Medical Sciences and Health Services*. 2004; 1(10):52-60.
- 20-Flay BR, Hu FB, Richardson J. Psychosocial predictors of different stages of cigarette smoking among high school students. *Prev Med*. 1998 Sep-Oct; 27(5): 9-18.
- 21-Mousavi S.G, Rooh-Afza HR, Sadeghi M. Relationship between cigarette smoking and other drugs in students and parents. *Journal of Isfahan University of Medical Sciences and Health Services*. 2004; 8(3): 57-59.
- 22-Modonutti GB, Altobello A, Fiore M, Garascia C, Leon L. Use of tobacco smoke: approach and risk perception by middle-school students in Catania (Italy). *Ig Sanita Pubbl*. 2009;65(2):109-20.
- 23-Ficarra MG, Gualano MR, Capizzi S, Siliquini R, Liguori G, Manzoli L, Briziarelli L, et al. Tobacco use prevalence, knowledge and attitudes among Italian hospital healthcare professionals. *Eur J Public Health*. 2011;21(1):29-34.